

Månedsoversigt over plantesygdomme

339. — Juni 1954.

Der blev for juni måned modtaget beretninger fra 140 medarbejdere; endvidere blev der i månedens løb besvaret 905 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur for ugerne 20. maj—5. juni, 6.—12. og 20.—26. juni fra $1,7^{\circ}$ — $3,6^{\circ}$ over normalen, der var på henholdsvis $12,7^{\circ}$, $13,6^{\circ}$ og $14,7^{\circ}$. I ugen 13.—19. lå middeltemperaturen på normalen $14,3^{\circ}$. De nævnte middeltemperaturer dækker over store temperatur-svingninger ved de forskellige stationer.

Nedbøren blev for tiden 30. maj til 26. juni for hele landet 44,2 mm mod normalen 46,8 mm. Nedbørmængderne faldt hovedsagelig i månedens sidste halvdel. For landsdelene målt i det angivne tidsrum følgende mængder i mm med månedens normal i parentes: Nordjylland 41 (44), Østjylland 48 (47), Vestjylland 47 (48), Sønderjylland 43 (53), og for hele Jylland 45,4 (47,2); Fyn 50 (47), Sjælland 42 (45), Lolland og Falster 22 (47) og for Øerne i alt 41,4 (45,7); Bornholm 34 (36).

Sygdomme på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Frostskade har jævnlgt kunnet ses på kornplanter i denne forsommer, i reglen dog uden betydning. N. A. Drewsen, Vis Herred og H. P. Nielsen, Ulstrup, beretter dog om alvorlig skade efter nattefrost, henholdsvis d. 4.—5. juni og 12.—13. juni, især på vårhvede. Adskillige steder har der i græsfrømarker været påfaldende mange visne, nødmodnede strå og aks, der utvivlsomt skyldes frostskaide. Strået er beskadiget i de bløde vævsdele

inde i skeden lige over øverste knæ, sjældnere over næstøverste knæ. Det beskadigede strå tørrer her ind til en tynd streg, der bliver sort og dør, hvorefter akset visner (se billedet nedenfor). Skaden minder om angreb af kuglemider, thrips og lign., men sådanne har ikke kunnet påvises i de ødelagte



Frostskade på forskellige græsarter — bemærk det indskrumpede, døde parti forneden på stråene.

planter. Skaden er bl. a. set på stivbladet svingel, rødsvingel, stortoppet rapgræs, hundegræs, timothe o. fl. andre græsarter, oftest på lave eller andre frostudsatte arealer.

Kalktrang har ofte hemmet byggens og hvedens vækst, især pletvist i markerne og oftest i Jylland, hvor reaktionstallet mange steder ikke er bragt i overensstemmelse med den udvidede dyrkning af byg og bederoer.

Gulspidssyge (kobbermangel) har ligesom i fjor været almindelig og ofte ondartet i byg og havre på de sortsandede jorder i Jylland, men sygdommen optræder i stadigt stigende omfang også på almindelige sandjorder og moseagtige jorder. Af 84 indberetninger fremgår det, at sygdommen karakteriseres som almindelig udbredt i 34 områder, der alle forekommer i Jylland, hvoraf 22 med stærke og 12 med svage angreb, medens den i 23 områder, hvoraf kun 5 fra Øerne, karakteriseres som sjælden, heraf 12 med stærke og 11 med svage angreb. Angrebene viste sig relativt tidligt i år, mange steder i slutningen af maj eller i begyndelsen af juni og altid stærkest i den kraftigst voksende vårsæd. J. J. Jakobsen, Grindsted, beretter således, at i forsøg med stigende salpetermængder sås der gulspidssyge i parceller, der fik over 250 kg kalksalpeter pr. ha, derimod ikke i parceller, der fik mindre salpetermængder. Mange beretter tilsvarende, at sygdommen er særlig fremtrædende i „salpeterstriberne“ i marker, hvor tilførslen har været ujævn. K. Skriver, Ørum Sdl., udtrykker det således, at den mand, der driver hårdest på sin jord, synes først at rammes af kobbermangel. Konklusionen må være, at den almindelige intensivering, som finder sted ved øget forbrug af kvælstof, fosforsyre og kali, bør medføre, at kobbertilførsel skænkes stadigt stigende opmærksomhed på de truede jorder. Det er vanskeligt på forhånd at afgrænse disse, idet nye egne og andre end de gængse jordtyper er kommet ind i billedet, især i de sidste 2 år.

Fra flere sider fremhæves, at den gamle recept med 50 kg blåsten udstroet tidligt forår fuldstændig har ophævet kobbermangelen (J. J. Søndergaard, Silkeborg, m. fl.), men den høje blåstenspris, som vi har haft i efterkrigstiden, har ofte modvirket denne anvendelse (L. Hangaard Nielsen, Videbæk). Mindre mængder blåsten giver ikke altid tilfredsstillende resultat. Jens Tarp, Aalestrup, nævner, at 10—15 kg pr. ha udstroet i foråret ikke har virket tilstrækkeligt, og O. Th. Nielsen, Viborg, nævner, at selv 30 kg tilført først i maj ikke har holdt symptomerne tilbage. På den anden side nævnes der meget ofte udmærket resultat af sprøjtning efter symptomernes fremkomst. „Sprøjtning med 15 kg blåsten pr. ha har gennemgående haft god og hurtig virkning“ (H. Baltzer Nielsen, Hjørring). „Der sprøjtes mod gulspidssyge så sent som slutningen af juni. 10 kg blåsten i 800 liter vand pr. ha har hidtil givet godt resultat“ (L. Aa. Thomassen, Grindsted). Sprøjtning med blåsten virker udmærket, selv midt i juni (Arne Anthonsen, Give). „Vi har sprøjtet med 2 % blåstensopløsning; kornet svides lidt, men grønnes forbavsende hurtigt igen“ (Poul Olsen, Hobro). Også andre nævner, at der ved den sene sprøjtning, hvor bladfylden er stor, fås lovlig stærk svidning, men at skaden hurtigt fortager sig. Udstrøning af blåsten efter symptomernes fremkomst har også virket hurtigt og effektivt, hvor der har været regn nok (A. Mikaelson, Ansager) men utilstrækkeligt, hvor der ikke er faldet regn snart efter (S. A. Ladefoged, Aars). Der er næppe tidligere brugt sprøjtning i et sådant omfang som i år. Jens Dollerup, Viborg, nævner, at en enkelt forretning på egnen har solgt 7—8 tons blåsten til dette formål i år og alligevel var der stadig mange marker, som manglede.

H. Quistgaard Mortensen, Kibæk, skriver: „Man undres over så små

mængder, det drejer sig om, med hensyn til kobber; en mark, der var stærkt angrebet af gulspidsyge, havde en frisk grøn stribe under de elektriske ledninger". På denne baggrund undrer man sig over, at de ovennævnte 10—15 kg blåsten tilført i foråret ikke har kunnet give tilstrækkelig virkning. Der er åbenbart endnu problemer ved kobberanvendelsen, som ikke er tilstrækkelig klarlagt.

Fra Øerne foreligger meddelelse om kobbermangel fra Sorø (mosejord; Ib Trojaborg), Holbæk (nyopdyrket mosejord; Chr. Christensen), Kalundborg-egnen (sortsandet jord; J. C. Tvergaard) og fra Faaborg-egnen (J. Lindgaard). Sidstnævnte sted fandtes gulspidsyge ikke i den halvdel af marken, hvor der tidligere har været asparges, som jævnligt var sprøjtet med bordeauxvædske mod rustangreb.

Lyspletsyge (manganmangel) viste sig tidligt i år (jvf. oversigten for maj måned), men mange nye angreb viste sig også i juni. Ofte er mangansulfat udstroet for sent til at give tilstrækkelig virkning (H. Gyde Christensen, Fjerritslev); men rettidig udstrøning kan åbenbart også svigte under særlige forhold, således skriver C. M. Kjellerup, Ribe: „I et forsøg, hvor mangansulfat (50 kg pr. ha) blev udbragt om foråret sammen med kunstgødningen, ses nu tydelig lyspletsyge. Det må vel skyldes en fastlægnings af manganet ved det høje reaktionstal"! Karl S. Jørgensen, Rønde, fremhæver, at lysplet-sygen særlig viser sig, hvor der er jordbehandlet for dybt med traktor eller i salpeter- og ajlestriber i marken. Sidstnævnte viser det samme, som er nævnt ovenfor under gulspidsyge, at jo hårdere der drives på med andre gødninger, desto mere er der fare for, at mangan, kobber og andre mikronæringsstoffer kommer i minimum. Aage Madsen, Store-Heddinge, beretter, at sprøjtning med 4 % mangansulfatopløsning har virket tilfredsstillende, og C. Nielsen, Højer, beretter om tilsvarende godt resultat ved sprøjtning med 10 kg mangansulfat pr. ha sammen med et hormonmiddel den 4. juni.

Magnesiummangel. Symptomer på denne mangel er set adskillige steder, især i Midtjylland (P. Trosborg, Brande).

Stribesyge (*Helminthosporium gramineum*) er fundet i nogle tilfælde, hvor der ikke er anvendt afsvampet udsæd (H. Baltzer Nielsen, Hjørring).

Gulrust (*Puccinia glumarum*) har fra midten af måneden vist sig på hvede i mange egne af landet, dog værst på Lolland og Falster, hvor angrebene stedvis karakteriseres som ondartede (H. H. Holme Hansen; A. Christiansen). Det er bestandig Nord Desprez og andre franske sorter, der nævnes som værst angrebne. Den videre udvikling må følges med interesse.

Sortrust (*Puccinia graminis*) er ikke bemærket. Stedvis er der fundet enkelte *Berberis vulgaris*-buske.

Nøgen bygbrand (*Ustilago nuda*) har i år været yderst almindelig, vel nærmest i samme grad som i fjor. I 99 indberetninger nævnes sygdommen som almindelig udbredt i de 86, og selv om de fleste angreb drejer sig om få promiller, er der ligesom i fjor påfaldende mange angreb på 1—3 %

og ingenlunde sjældent med endnu højere angrebsprocenter, stedvist f. eks. 4—6 %. (Erik Knudsen, Sønderborg; N. A. Drewsen, Vis Herred; P. Grøntved, Næstved), 6—10 % (Dam Jensen, Skanderborg; Hans Jepsen, Løgumkloster; P. Laursen, Faaborg, B. Eriksen, Spøttrup) eller endog 10—15 % (J. C. Baun, Odense; Arne Hansen, Odder). Der er som sædvanlig forskel på sorterne. Herthabyg nævnes hyppigt som særligt angreben, næst efter følger Freja og Maja, men de spredte iagttagelser i markerne egner sig naturligvis ikke til en egentlig klassificering. Varmtvandsbehandling af udsæden har gennemgående givet en brandfri afgrøde, selvom der desværre er undtagelser. „Selv i byg efter varmtvandsbehandlet udsæd er nogen brand ret fremtrædende, og, jeg synes, langt mere end det kan forsvares!“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad, Aalborg). Fra Lolland og Falster meddeles, at varmtvandsbehandling ofte har svækket spiringen (H. H. Holme Hansen, A. Christiansen). Et par konsulenter udtrykker bekymring for fremtiden, der vist deles af mange: „Hvis smittebetingelserne har været lige så gode i år som i fjor, bliver det vanskeligt at finde sund udsæd til næste år“ (Karl S. Jørgensen, Rønde) og „Mand og mand imellem drøftes nødvendigheden af varmtvandsafsvampning af udsæden“ (Knud Sehested, Otterup). Heldigvis er det dog sjældent, at der tales om en væsentlig udbyttenedgang som følge af angrebet.

Bælgplanter.

Kalimangel. Det angives fra flere sider, at kalimangelsymptomer i år er hyppigere end ellers, især i kløverfrømarker eller i 2. års kløvergræsmarker, jævnligt også i 2.- og 3.-års lucernemarkers. Martin Christensen, Sindal, Engelhart Jensen, Morso, P. Pedersen, Hadsund og J. J. Jakobsen, Grindsted, giver nok den rette forklaring, når de fremhæver, at normal kalifornsyning ikke har været erstatning nok for de store kalimængder, som de mægtige bælgplanteafgrøder i 1953 unddrog jorden for.

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) har på Give-egnen været hårdere ved kløvergræsmarkerne end først antaget, således at kløverbestanden i mange marker er meget mangelfuld (Arne Anthonsen).

Bederoer.

Frostskade har været synlig i talrige bederoemarkers i forsommeren. Karl S. Jørgensen, Egens ved Rønde, beretter, at bederoemarkers efter hård nattefrost 13.—14. juni var så afsvedet, at det hemmede udviklingen af planterne.

Lyspletsyge (manganmangel) har optrådt i et omfang som sædvanligt og på de sædvanlige jordtyper. Bekæmpelse finder i stigende grad sted ved sprøjtning med mangansulfat. I Lammefjorden sprøjtes bederoer, og iøvrigt også andre afgrøder, regelmæssigt, 1—3 gange med mangansulfat, 10—15 kg pr. ha pr. gang (H. Jensen, Asnæs).

Bedomosaik (*Beta Virus 2*) omtales praktisk talt ikke i indberetningerne. P. Grøntved, Næstved, nævner, at sygdommen er almindelig udbredt i roefrømarkerne, dog ikke nær i samme grad som virusgulsot.

Virus-gulsot (*Beta virus 4*) er utvivlsomt almindelig i frømarkerne; men bemærkes kun, når der ses specielt efter angrebet. „Der findes en hel del virus-gulsot i frømarkerne (10—20—30 % angrebne planter), og der kan i nogle tilfælde ses smuk sammenhæng mellem angrebet og afstanden fra frømark eller almindelig roemark i fjor“ (P. Grøntved, Næstved). Fra de første dage i juni er der konstateret angreb af virus-gulsot i mange 1. års marker landet over. Det er yderst sjældent, at angreb har været så tidligt på vej, så den videre udvikling imødeses med bange anelser.

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium* spp. o. a. svampe) har været ualmindelig udbredt og ondartet i år. Af 104 indberetninger tales der i de 65 om almindelig udbredte angreb, hvoraf 37 med stærke og 28 med svage angreb. Det er navnlig i Jylland, det er galt. Af de 65 områder med almindelig udbredte angreb, forekommer ikke mindre end de 52 i Jylland. Det går som en rød tråd gennem beretningerne, at for lav reaktion og for hyppig bederoedyrkning ofte kan påvises som årsag til angrebene, næst efter følger som årsag mangel på afvanding, fosforsyremangel, ubekvem jord, især efter forårspløjning, for dyb såning eller for dyb pløjning (traktor), der har vendt rå jord op. Om sidstnævnte skriver J. Esp Sørensen, Aalborg: „I mange tilfælde bør kalkning sikkert følge traktoren!“ Flere fremhæver, at mangel på salpeter fra starten har været afgørende (H. Baltzer Nielsen, Hjørring; H. P. Nielsen, Ulstrup; P. Laursen, Faaborg, og A. Madsen, Borris). Sidstnævnte skriver: „Hvor der i næsten ødelagte marker findes kraftige planter, står disse i en klat staldgodning. I en delvis ødelagt mark stod roerne godt i en plet, hvor markmoddingen havde ligget“. Arne Anthonsen, Give, skriver: „Ekstra afsvampning lige inden såningen virker fortrinligt og bør i stigende grad anbefales. Et slående eksempel herpå er set i en mark, hvor den ene halvdel var afsvampet en ekstra gang!“.

Væltesyge har i år været stærkt udbredt, især dog i Jylland, hvor det fremhæves, at sen udtynning og mange rodbrandangreb har været med til at forøge forekomsten. Jo hurtigere planterne retter sig op efter udtynningen, desto færre synes senere at falde med symptomer på væltesyge.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) viste sig adskillige steder i roemarkerne først i juni måned; men angrebene synes nu at være gået helt i stå.

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Frostskade. Enkelte kålroemarker led så alvorlig frostskade natten mellem 4. og 5. juni, at de måtte sås om (N. A. Drewsen, Tørsbøl).

Kartofler.

Frostskade har været alvorlig mange steder i Jylland, hvor talrige kartoffelmarker er bragt mer eller mindre i afsvedet tilstand, der medfører forsinkelse af udviklingen og stedvis stor udbyttenedgang. Navnlig natten mellem 12. og 13. juni gav stærk og ødelæggende frostskade over store dele

af Midtjylland. J. J. Jakobsen, Grindsted, fremhæver, at selv hvor skaden ikke er direkte betydelig, vanskeliggør den markkontrollen med kartoffelsygdomme.

Lyspletsyge (manganmangel). Hakon Sørensen, Hornum, beretter om lysepletsyge i kartofler (*Dianella*) på overkalket jord (pH 8), som imidlertid hurtigt kureredes med udstrøning af 50 kg mangansulfat pr. ha.

Bladrullesyge. Jens Dollerup, Viborg, beretter om kraftige angreb i 2 marker med Up to date, begge med mere end 40 % angrebne planter. Læggematerialet var ikke markkontrolleret.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Den 25. juni udsendes 1. sprøjtevarsel for tidlige og middeltidlige kartoffelsorter, efter at der var konstateret angreb flere steder på Sjælland og i Nordjylland. Senere foreligger meddelelse om angreb på Bintje 2 steder på Nordfyn (Knud Sehested, Otterup) og på Julikartoffel i Sønderjylland (N. A. Drewsen, Vis Herred).

Kartoffel-rodtiltsvamp (*Corticium solani*) var som sædvanlig ret udbredt; af 76 indberetninger skrives i 14 om almindelig udbredte angreb (hvoraf 9 svage og 5 stærke), og i 21 om sjældne angreb (11 svage og 10 stærke). „En mark delvis mislykket som følge af angrebet, noget som sjældent ses på denne egn“ (Arne Anthonsen, Give). „De fleste marker ujævne af vækst som følge af denne svamps angreb“ (J. A. Jacobsen, No). Fra flere sider fremhæves, at dyb lægning eller kold jord som sædvanlig har fremmet angrebet, særlig hos sorten Alpha, hvor „spiretræghed“ dog ofte er med i billedet.

Sortbensyge (*Erwinia atroseptica*) har hidtil været yderst godartet. J. J. Søndergaard, Silkeborg, nævner, at skaden i næsten alle tilfælde kan sættes i forbindelse med, at læggekartoflerne har haft det for varmt under opbevaringen. *Chr. Stapel.*

Sygdomme på havebrugsplanter.

Frugttræer og frugtbuske.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*) bedømmes af de fleste indberettere til endnu kun at forekomme som svage angreb, og ofte kan den endnu ikke findes, f. eks. skrives der således: „Her i plantagen (30 tdr. l.) er udlovet 5 kr. til den af folkene, der kommer med den første skurvplet på blad eller frugt. 5-kronen er ikke udbetalt endnu pr. 1. juli“. (Aton Andersen, Jungshoved); i de første dage af juni var der her og der iagttaget skurvpletter — antagelig opstået efter regnperioden omkring 20. maj, men det tørre vejr i første halvdel af juni standsede skurven, og den kom atter i gang i de sidste halve snes dage af måneden; da vejret samtidig vanskeliggjorde sprøjtearbejdet, går de fleste iagttagelser ud på, at der ved begyndelsen af

juli er noget skurv i træerne, hvorfor man spændt afventer den kommende tid.

Forsommerens „skurvæssigt“ set gode vejr får mangan en frugtavler til at tænke på, at efterhånden må sporeudslængningen fra de overvintrede blade vel være lig nul, men man skal erindre sig, at ved hjælp af særlige undersøgelser konstaterede Statens plantepatologiske Forsøg bl. a. sidste år, at de gamle blade kunne rumme sporer så sent som over midten af juli måned.

Pæreskurv (Fusicladium pirinum) er atter noget mildere i angrebet end æbleskurven. Kun fra nogle egne i Jylland (Esbjerg, Vestkysten, Viborg Amt og Århus) skrives, at pæreskurv kan være slem i år (M. Sørensen, H. Dixen, Ejnar Larsen og Eli Fog-Petersen).

Grå monilia (Monilia laxa og M. l. f. mali) har kun spillet en underordnet rolle — særlig sammenlignet med de foregående år. Fra Hjørring Amt hedder det: „En del Monilia på sure og søde kirsebær. — På æbler så godt som intet“ (Frode Olesen); fra Viborg: „Æbletræer er meget slemt angrebet i enkelte haver, mange steder er en enkelt sort eller enkelte grene angrebet. Kirsebær ikke nær så slemt angrebet i år“ (Eli Fog-Petersen). De fleste indberetninger tyder dog på det samme, som skrives fra Salling Fjends: „Monilia-angreb udeblev næsten overalt, hvilket også var ventet i den varme blomstringsperiode“ (A. Herborg Nielsen). Nogle steder er der dog fundet angreb, således som det f. eks. fremgår af følgende fra Thisted: „I en enkelt kirsebærplantning er iagttaget almindeligt angreb. Ellers er det sjældent at se angreb i år — særligt på æbler“. (G. Ejsing); „lokale vejrforhold som en del tåge i blomstringstiden har ved den sydlige del af Stevns Klint bevirket, at der er kommet et ret stærkt angreb“ (Philip Helt, Karise).

Bladpletter på Cox's Orange er vel iagttaget her og der, men som regel kunne man gå den ene række Cox's Orange igennem efter den anden og ligefrem have vanskelighed med at finde blot et par pletter. Det er da også karakteristisk for indberetningerne, at udover et par enkelte angivelser på svage til middelstærke almindeligt forekommende udbredelser, så omtaler langt de fleste disse bladpletter som svage og sjældne — hvis de da i det hele taget er observeret. Fra Uggeløse skrives: „Vi plejer at have ret godt med bladpletter bestemte steder i plantagen, men i år er der så godt som ingen. Muligvis skyldes det en større kvælstofftilførsel“ (W. Norrie).

Bladpletter på Belle de Boskoop er set i endnu ringere udstrækning, og må nærmest bedømmes til at få betegnelsen: „Ikke forekommet endnu“.

Frugtsætningen på kirsebær synes at være særdeles pæn næsten overalt i landet, og følgende citater giver da også indtryk heraf, foruden at man ser bedømmelsen af henholdsvis sød- og surkirsebær: „De satte ovenud, men 50—60 % „slår fra“, men det tyder alligevel på en god høst“ (A. Diemer, Frejlev); „frugtansætningen er god for sødkirsebær, overvældende på skyggemorel og vel middel på surkirsebær. H-bær synes velansat alle vegne, hvor der er skyggemorel til bestøver“ (Chr. O. Tofterup, Sjælland); „det er min opfattelse, at frugtsætningen på kirsebær i det store og hele er temmelig

mangelfuld, hvilket iøvrigt er almindeligt her også i andre år" (Frode Olesen, Hjørring Amt); „der er ualmindelig stor frugtansætning i skyggemorel, medens løvmængden er meget ringe. Med indtrædende solskin vil der utvivlsomt blive mange skoldmodne frugter" (Statens forsøgsstation, Hornum); „der er kun set få sødkirsebærtræer. De sure kirsebær er kun sparsomt ansat her på egnen" (M. Sørensen, Esbjerg-Varde).

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors-uvæ*) bedømmes stort set til at optræde i middelstærk grad.

Fra planteskoler kommer følgende bemærkninger: „Hvor man i planteskoler sprøjter ofte med bordeauxvædske, synes der ingen vanskeligheder. Et sted, hvor i fjor angrebne skudspidser omhyggeligt har været fjernet, er dræberen ikke generende" (J. Mosegaard, hele landet) og „i planteskolerne, hvor angrebet sidste sommer var katastrofalt, er der endnu ikke set *Sphaerotheca m. u.*. Derimod er angrebet begyndt i private haver, hvor der er meget lunt og godt gødet" (K. Lystlund, Jylland-Fyn).

Fra den nordlige del af Jylland synes stikkelsbærdræberen at være særlig ondartet, og det hedder således fra Thisted Amt: „Usædvanligt stærke angreb i år" (G. Ejsing) og fra Statens forsøgsstation, Hornum: „Angrebet er ualmindelig kraftigt til trods for ugentlige sprøjtninger med $\frac{1}{2}$ % formalin eller 1 % bordeauxvædske".

Køkkenurter.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*). Den primære løgskimmel i skalotter er ganske underordnet i de varmebehandlede læggeløg. Den sekundære kan derimod komme til at betyde noget, og ca. halvdelen af indberetningerne lyder på, at angrebene er almindeligt forekommende i svag til middelstærk styrke. Fra Nordjylland skrives: „Primær løgskimmel: ca. 1—2 % i ikke varmebehandlede skalotter. Sekundær løgskimmel: begyndt at vise sig — middel på ikke varmebehandlede — svagt på varmebehandlede. — Forventer meget stærke angreb". (A. S. Lundstein), og fra Fyn: „I de sidste dage af juni har løgskimmelen bredt sig ret stærkt" (Erland Jørgensen).

En interessant iagttagelse fra Hornum: „På jord (pH 8), hvor manganmangel viser sig stærk i kartofler, blev skalotter af *egen avl* hurtigt gulspidsede og træge i vækst, medens *indkøbte, store* skalotter havde kraftige grønne blade. En uge efter mangantilførsel var de nye blade igen frisk grønne. De store læggeløg har vel sagtens haft tilstrækkelig mangan med i lodene" (Hakon Sørensen).

Prydplanter.

Rosenmeldug (*Spaerotheca pannosa*) optræder med varierende styrke som regel kun svagt eller middelstærkt. I planteskoler har den enkelte steder været ret generende i frobede, især hvor det har skortet lidt på ernæringen (J. Mosegaard).

Mogens H. Dahl.

Skadedyr på landbrugsplanter.

Korn og græsser.

Havreålen (*Heterodera major*). Angreb særlig på havre og byg, men også på hvede er angreb overordentlig voldsomme i år. Kun 4 af de 57 indkomne beretninger meddeler, at angrebene har været svage eller overhovedet ikke er blevet konstateret. De øvrige omtaler stærke til ødelæggende angreb af varierende talrighed. Man fremhæver ofte kendsgerningen, at byg er en såre farlig forfrugt til havre! Af de mange rapporter kan vi af pladshensyn kun citere et udvalg. Fra Hjørring skrives: „Vi får vel nok i år det hidtil største antal angrebne marker. Enkelte angreb er meget stærke, men ellers har juniregnen og salpeter bevirket, at det ikke ser så slemt ud som det tegnede til“ (H. Baltzer Nielsen). Sydthy og Thyholm: „I svagt gødede marker er angrebene ofte ødelæggende. Dette skadedyr, som de sidst par år har ført en noget tilbagetrukket tilværelse, optræder igen voldsomt i havremarkerne. Også i flere bygmarker er angrebene hårde“ (K. Hougaard). Aalborg: „Der har i år været usædvanlig mange angreb af havreål. Den lidt tørre forsommer har sikkert gjort det let at finde angrebene. Tilfældene er i mange marker så ondartede, at de tvinger landmændene til en kraftig ændring af sædskiftet“ (J. Esp Sørensen). Salling: „Fuldstændig misvækst i majabyg. Stærke angreb i havre i hele området“ (B. Eriksen). Morsø: „I den tørre periode i juni har havreålsangreb vist sig i betydeligt større omfang end forrige år. I mange bygmarkér med byg som forfrugt vil der blive en betydelig nedgang i høstudbyttet som følge af angrebet“ (Engelhart Jensen). Østthimmerland: „Adskillige ødelæggende angreb. Årsagen altid uforsigtighed med sædskiftet eller overdreven kornavl“ (P. Pedersen). Vinderup: „Aldrig før set lignende angreb, hverken i antal eller styrke. Mærkeligt nok, at katastrofen skal ske, før folk er modtagelige for fornuft med hensyn til sædskifte“ (J. Rindom). Lemvig-egnen: „Meget stærke angreb — også i bygmarker“ (P. Dalgaard Frandsen). Holstebro: „Enkelte marker med stærke angreb, hvor sædskiftet ikke er hensigtsmæssigt. Konstateret især hvor der sås havre efter byg“ (A. Toft Andersen). Hobro: „Der konstateres stadig nye angreb af havreål, et enkelt sted har der ikke været havre de sidste 10 år“ (Poul Olsen). Allingaebro: „Der dyrkes i år en del havre igen, men efter en hel del erfaringer, også i år, er byg en meget dårlig forfrugt m. h. t. havreål. Også efter kartofler er angrebene ødelæggende“ (N. Engvang Hansen). Bjerringbro: „1954 synes også at blive et havreålsår, en stor part af havremarkerne på egnen er mere eller mindre svækket af havreål. Også i byg- og hvedemarkér er set stærkt svækkende angreb“ (B. R. Bentholt). Viborgeggen: „I år er der fundet havreål i mange marker, i fjor var der ingen, men i forfjor var der også ål mange steder“ (Jens Dollerup). Grenaa-egnen: „Der er iagttaget angreb af havreål, hvor der ikke har været havre i over 10 år. Antagelig tilført ved fygning med smittebefængt jord. Der er også fundet havreål i 2. års byg. Iøvrigt er havreål sjældne her på egnen“ (Chr. Sloth). Århus: „Angrebene kom sent; til gengæld har de så været hårde, men heldigvis ikke særlig udbredte. På et par ejendomme, hvor man

absolut ikke har overdrevet havredyrkningen, fandtes stærke angreb på byg. Det er mit indtryk, at havreålsangrebene på en bygmark er dobbelt stærke i forbindelse med fosforsyremangel" (H. H. Rasmussen). Horsens: „Angrebene er i år ret almindelige, og de forekommer navnlig i havre efter byg, og særlig på ejendomme med udstrakt korndyrkning" (Aksel Nielsen). Kol-ding: „Enkelte meget stærke angreb i byg og havre. Iøvrigt kan havreålen findes i mange marker — særlig i havre efter byg" (O. Ruby). Vejen-Brørup: „En systematisk undersøgelse på 112 ejendomme viste, at de 51 var befængt med havreål, heraf nogle så stærkt, at der nærmest er tale om misvækst. Enkelte bygmarker også en del generet af ålene" (K. Nielsen). Rødding: „Spredte angreb, altid i havre efter byg og oftest ret stærke" (Georg Nissen). Vestfyn: „I år bemærkes havreål i de fleste havremarker, uden dog at gøre megen skade de fleste steder. Enkelte steder alvorligt, og da i havre efter byg eller hvede" (Kr. Brødsgaard). Faaborg-egnen: „Mange steder stor skade af havreål i havre- og bygmarker med uheldigt sædskifte. Iøvrigt er angrebet af omtrent samme omfang som foregående år" (P. Laursen). Nordøst-fyn: „Havreålen bemærket i flere marker end i de foregående år, og hvor den optræder, synes den at hæmme kornet kraftigt. Dog er der kun få mar-ker her på egnen med angreb af havreålen" (Helge Rasmussen). Sydsjæl-land: „Angreb ses næsten dagligt, men p.g.a. kornets svage vækst i år er angrebene knapt så iøjnefaldende, som de plejer at være. De normale korn-planter er lave og temmelig lidt buskede, som de angrebne planter plejer at være" (P. Grøntved). Sorø: „Havreål er almindeligt forekommende her på egnen. I flere marker er skaden så omfattende, at høstudbyttet bliver meget ringe" (Ib Trojaborg). Ørslev: „Har set enkelte meget kraftige angreb på havre og hver gang i forbindelse med forkert sædskifte — havre efter havre eller blandsæd p.g.a. drejning af skifterne" (Johs. Sørensen). Jyde-rup: „Mange meget stærke og tidlige angreb. Sammen med torken har disse skadedyr fået mange kornmarker til at se elendige ud. Skadedyret findes i stedse flere marker år efter år" (J. C. Tvergaard). Lammefjorden: „Ret stærke angreb, mest i byg" (H. Jensen). Svogerslev: „Et stærkt angreb i havre efter byg er konstateret, medens angrebet var betydelig svagere efter græsleje (samme mark)" (M. Greve). Bornholm: „Havreål konstateredes allerede sidst i maj måned. Rødderne var meget stærkt forgrenede og opsvulmede, plan-terne små, de nedre blade rødlig. To marker vil næppe give mere end godt og vel udsæden. Forfrugt: byg to år i træk og tre år i træk" (A. Juel-Niel-sen).

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Korn-bladbiller (*Lema spp.*). Fra Virungaard skrives: „Kornblad-billen og dens larve har optrådt ret talrigt i år og gnavet striber på korn-bladene. Skaden er dog uden betydning" (S. P. Lyngby).

Stankelben (*Tipula paludosa*). Se diverse skadedyr.

Den hessiske flue (*Mayetiola destructor*). Om dette insekt beret-tes fra Ringsted: „Pupper af den hessiske flue fundet i en bygmark, hvor en

del planter var knækkede i stråene. Kun få procent angreb og kun i pletter" (J. Müller).

Fritfluen (*Oscinis frit*). Omtales kun fra Brønderslev: „Hærger temmelig ondartet i de sent såede marker, i et enkelt tilfælde i uren jord var der kun tale om ompløjning" (Harald Olesen).

Bælgplanter.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). 10 indberettere melder, at angreb på græsmarksbælgplanterne ikke er set, medens 11 omtaler angreb, der karakteriseres som stærke. Fra Sydthy og Thyholm skrives: „I enkelte rødkløvermarker har angrebet været ødelæggende, men i det store og hele er angrebene ikke voldsomme" (K. Hougaard). Hads Herred: „Der er konstateret enkelte meget kraftige angreb af ål i rødkløver (1. års marker). Endvidere findes der en del spredte angreb i rød- og hvidkløver, men det er vanskeligt at afgøre, hvor stor betydning de har" (Arne Hansen). Morsø: „Omfattende angreb særlig i hvidkløver" (Engelhart Jensen). Askov Forsøgsstation: „Angreb findes i hvidkløverstammeforsøget — og i rødkløver i et gødningsforsøg" (H. Agergaard). Sydsjælland: „På grund af kløverens svage vækst har angrebene været mindre iøjnefaldende end normalt" (P. Grøntved). Stevns: „Der er iagttaget enkelte svage angreb i lucernen" (Aage Madsen).

Ærtethrips (*Physopus robusta*). Angreb rapporteres fra Odense-egnen: „Enkelte ødelæggende angreb i marker med sene ærter til konservering — der tilrådes pudring med Bladan" (J. C. Baun).

Lucernegnaveren (*Phytonomus variabilis*). På Faaborg-egnen er konstateret angreb, herom skrives: „Enkelte marker er helt afribbede af larvegnav" (J. Lindegaard).

Bederøer.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Tusindben (*Julidae*). I en indberetning fra Vestsjælland (Stanley Jørgensen) skrives om meget kraftige angreb i en 1. års bederoemark. En del af planterne blev totalt ødelagt, således at eftersåning var nødvendig.

Bladtæger (*Calocoris norvegicus (bipunctatus)*). Fra enkelte egne skrives om tægesugning på bederoer, således fra Lolland-Falster: „Adskillige angreb med „grønkålskrusede" roer er iagttaget, og den grønne tæge fundet" (H. H. Holme Hansen), og fra Sydsjælland: „Angreb af tæger er set i adskillige tilfælde på bederoer (sugning på bladene)" (P. Grøntved). Fra Møn (S. Pedersen) og fra Vejleegnen (Vald. Ternvig) skrives om lignende angreb. Fra Karise (Ernst R. Nielsen), Store-Heddinge (Aage Madsen) og Ringe (A. L. Nielsen) har der været forespørgsler om samme emne.

Bedelus (*Aphis fabae*). Angrebene begyndte de fleste steder meget tidligt i år, og de har i løbet af juni bredt sig, således at indberetninger fra alle egne af landet melder om angreb. Der er dog en tydelig tendens til sva-

gere angreb i det nordlige Jylland end i landets øvrige egne. Der skrives således fra Tylstrup: „Endnu ikke mange lus“ (Aage Bach), fra Aalborg: „Kun ubetydelige angreb“ (J. Chr. Andersen-Lyngvad), fra Vinderup: „Enkelte lus kan nu i de sidste dage iagttages“ (J. Rindom), fra Viborg: „Enkelte svage angreb er iagttaget i denne måned“ (O. Th. Nielsen) og fra Videbæk: „Enkelte små isolerede angreb“ (L. Hangaard Nielsen). Der gives dog også udtryk for stærkere angreb på disse egne, således fra Hjørring: „I månedens sidste halvdel er fundet adskillige angreb af bedelus på alm. foderroer, i visse tilfælde stærke angreb, men det ser ud som om bygvejret holder lusene i skak“ (H. Baltzer Nielsen). Fra de øvrige egne skrives om moderate til stærke angreb, og i en stor del af indberetningerne omtales bekæmpelsesforanstaltninger. Vi citerer et uddrag af bedømmelserne: Bjerringbro: „Allerede i begyndelsen af måneden observeredes de første bedelus på eetårs-roerne, og de er nu ret almindelige. Den senere tids regnvejr har dog fået angrebet til at stagnere. Men slår det ind med en længere tids gunstigt vejr for lusene, kan der forudses alvorlige angreb på egnen“ (B. R. Bentholm). Mols: „Trods det kolde vejr findes der nu ved månedens slutning meget udbredt infektion på 1. års roer overalt i distriktet, og der synes at være umiddelbar fare for heftigt tiltagen“ (Jørgen Nielsen). Kibæk: „I slutningen af måneden er angreb af bedelus blevet mere almindelige, og bekæmpelse er i de fleste steder sat ind“ (H. Quistgaard Mortensen). Brande: „Kun enkelte ret stærke angreb, men bedelus er hyppigere end tidligere set på denne egn“ (P. Trosborg). Grindsted: „Det helt store angreb har nu sat ind, der findes bladlus overalt i bederoerne, og pudring med Bladanpudder er i fuld gang. Ødelagte marker har jeg ikke set, så vi klarer nok også den“ (J. J. Jakobsen). Vejle-egnen: „Uhyggeligt omfattende og tidlige angreb i bederoer til foderbrug. Vi må nok til at regne med hvert år at give disse marker en omgang Bladan“ (Vald. Ternvig). Kolding: „Meget stærke angreb i så godt som alle marker. Sprøjtning med parathion hjælper planterne over det kritiske punkt“ (O. Ruby). Askov Forsøgsstation: „Angreb vidt udbredt, næsten samtlige planter angrebet, må vistnok betegnes som ret ondartet“ (H. Agergaard). Gram: „I øjeblikket temmelig mange bedelus, særlig hvor der er læ“ (A. Mortensen). Haderslev: „Der er aldrig før oplevet angreb af bedelus i så stor udstrækning som i år. 70—80 % af markerne er angrebet i større eller mindre grad“ (P. R. Madsen). Toftlund: „I de sidste dage af juni har der de fleste steder vist sig lus i bederoer. Under normale forhold ville man sikkert ikke gøre noget særligt ved det, men da næsten alle marker er svækket af bedeflueangreb, kan det blive alvorligt nok“ (Jacob Have). Marskforsøgene Højer: „Ret stærke angreb af bedelus i månedens løb. Angrebet nogenlunde bekæmpet med parathion. På hestebønner såvel som tidsler ses også mange lus“ (C. Nielsen). Vis Herred: „I mange bederoemarken er planterne meget stærkt medtaget af luseangreb. Sprøjtning med Bladan er foretaget i et enkelt tilfælde, og virkningen har været god. Det bliver vist nødvendigt at sprøjte mange af de værst angrebne marker“ (N. A. Drewsen). Sønderborg Amt: „Angrebene ualmindelig stærkt udbredt. Roerne hemmes meget i væksten, der forsøges sprøjtet med parathion-midler. Virkningen er

tilsyneladende tilfredsstillende" (Erik Knudsen). Kerteminde-Odense: „Stærke angreb sidst i måneden i mange bederoemarker. Der tilrådes sprøjtning med Bladan" (J. C. Baun). Nordfyn: „Lusene hænger slemt på snart sagt alle planter. I bederoemarkerne er mange planter sorte af lus under bladene. Der sprøjtes mange td. land i disse dage her på egnen. Parathion 1000 g pr. ha har givet gode resultater, mindre (400—500 g) dårlig virkning" (Knud Sehested). Vestfyn: „Optræder meget slemt i alle bederoemarker i år. Her sprøjtes for fuld kraft med Bladan 1 liter pr. ha. Da virkningen ikke altid er 100 %, tror jeg dog, dosen må forhøjes til 1½ liter pr. ha" (Kr. Brødsgaard). Faaborg-egnen: „De fleste bederoemarker angrebne, de fleste dog kun i svag grad, men flere steder er der særdeles kraftige angreb. Der er opnået god virkning ved sprøjtning med 7—800 g parathion 35 %. Særlig kraftige angreb iagttaget, hvor roerne var holdt tilbage af lyspletsyge" (P. Laursen). Ærø: „Meget stærke angreb af bedelus, især i sent såede marker, hvor planterne ikke er blevet så kraftige og derfor mindre modstandsdygtige" (Ejlf Johansen). Nordsjælland: „2 gange sprøjtning på mange arealer. Almindeligt med 100 % angrebne planter" (Hartvig Larsen). Lammefjorden: „Både på bederoer og spinat, begge sprøjtet med 500 g parathion pr. td. ld. Udmærket virkning" (H. Jensen). Kalundborg-egnen: „På de sent såede roemarker er flere steder pletter med visnede roer på grund af de umådelige mængder lus, der sidder på dem. De tidligt såede roer i god vækst har ikke hidtil været generet meget af dem, men der er masser af lus også der. Parathion-sprøjtning hjælper glimrende" (N. M. Nielsen). Vestsjælland: „Overalt er bederoerne angrebet af lus. Enkelte marker er sprøjtet med parathion. Såfremt angrebene bliver værre, vil der blive pudret og sprøjtet i større udstrækning. Udtalelser fra en praktisk landmand tyder på, at pudring virker bedre end sprøjtning" (Stanley Jørgensen). Ringsted: „Angrebet begyndte ca. midten af juni og er almindelig udbredt i alle bederoemarker og jævnt fordelt over hele marken. Mange roemarker er blevet pudret eller sprøjtet med parathion. Virkningen de fleste steder ret tilfredsstillende. Pudring mest effektiv. Desværre er kemikalierne vanskelige at få frem" (J. Müller). Ørslev: „Næsten alle marker er stærkt befængt, og bekæmpelse med Bladansprøjtning eller -pudring er påbegyndt og lader til at give gode resultater" (Johs. Sørensen). Sorø: „Angreb af bedelus er meget omfattende. De sidste dages regn og kulde synes ikke at have hemmet angrebet. Efterhånden er mange marker enten sprøjtet eller pudret med Bladan, begge behandlingsmetoder med godt resultat" (Ib Trojaborg). Skælskør-egnen: „Meget stærke angreb i de allerfleste bederoemarker. Resultaterne af sprøjtning og pudring har været meget varierende og synes at stå i forhold til den mængde kemikalie, der er brugt; endvidere har virkningen været noget afhængig af vejrforholdene" (Viggo Sørensen). Sydsjælland: „Meget ondartede angreb har præget bederoemarkerne i sidste halvdel af juni. Roernes gode vækst som følge af varmen blev standset omkring midten af måneden på grund af lusenes sugning sammen med torken, og det ser nu truende ud for bederoerne, som hidtil har været de eneste afgrøder, som har set godt ud" (P. Grøntved). Lolland-Falster:

„Masser af lus ved månedens slutning i næsten alle marker. Pudring og sprøjtning foretaget i mange marker, for det meste med dårligt resultat“ (H. H. Holme Hansen). Bornholm: „Enkelte planter angrebet af bedelus. Sprøjtning har endnu ikke været aktuel“ (A. Juel-Nielsen).

Ferskenbladlus (Myzus persicae). I nogle få tilfælde meldes om fund af dette insekt i bederoerne. Fra Virumgaard (S. P. Lyngby) skrives, at de første vingede individer sås omkring 1. juni, fra Bjerringbro (B. R. Bentholt) om observationer i begyndelsen af juni, og fra Vejle Vesteregn (Arne Anthonsen) om tilstedeværelse af et ret stort antal i juni måned.

Ådselbillelarver (Blitophaga opaca). I 52 beretninger omtales tilstedeværelsen af dette skadedyr, men kun i ganske få tilfælde har der været tale om alvorlige angreb. I det følgende citeres udtalelser fra egne, hvor forekomsten har været forholdsvis stærk: Sindal: „Var på færde næsten overalt, men det blev ikke til noget videre“ (Martin Christensen). Vesthimmerland: „En del angreb, dog ikke særlig ondartet. En del marker sprøjtet eller pudret“ (S. A. Ladefoged). Bjerringbro: „Angrebene har været kraftige i begyndelsen af måneden i de fleste bederoemarkers, men de satte så sent ind, og roerne groede så voldsomt stærkt til, at de ikke har fået nævneværdig betydning i de fleste marker“ (B. R. Bentholt). Haderup og Omegn: „Der har været angreb i de fleste bederoemarkers, dog kun i enkelte marker alvorligt. Pudring er udmærket. Kemikaliet's art tilsyneladende ikke så betydende som hurtig hjælp“ (E. Eriksen). Holstebro: „Mange svage og enkelte stærke angreb. Sprøjtning eller pudring med Bladan har virket udmærket“ (A. Toft Andersen). Aulum og Omegn: „Angrebene har været ret udbredte og undertiden ødelæggende. Sprøjtning med Bladan har virket godt. Vi bruger 600 cm³ pr. ha i 300 l vand“ (S. Nørlund). Videbæk og Omegn: „Har været ret alvorlig i en del bederoer“ (L. Hangaard Nielsen). Logumkloster: „Enkelte bederoemarkers har været stærkt begnavet, men i almindelighed har angrebene kun været svage. Sprøjtning med parathion er anvendt med god virkning“ (Hans Jepsen). Vis Herred: „Ådselbillelarvernes angreb har været meget udbredt, men kun i enkelte tilfælde har det været nødvendigt at sprøjte“ (N. A. Drewsen). Haarby: „Angreb er fundet i alle roemarkers, dog ikke så stærke, at bekæmpelse har været nødvendig“ (Holger Pedersen). Jyderup: „Mange angreb, enkelte steder pudret med DDT med god virkning“ (J. C. Tvergaard). Vestsjælland: „For ca. 3 uger siden sås adskillige marker, hvor planterne i randen var angrebet af ådselbiller og dens larver. Angrebene har senere været uden betydning“ (Stanley Jørgensen). Sorø: „Angreb af ådselbiller og dens larver har været almindeligt forekommende i år. Angreb kan endnu findes, men skaden ubetydelig“ (Ib Trojaborg). Stevn: „Enkelte stærke angreb er iagttaget. Der er udstroet Bladan-giftklid med godt resultat“ (Aage Madsen). Bornholm: „Larverne har været slemme mange steder. Sprøjtning med Bladan. Giftklid anvendes ikke mere“ (A. Juel-Nielsen).

Runkelroebiller (Atomaria linearis). Om dette skadedyr skrives fra Aalborg: „Har efter udtyndingen været ret slem i flere marker og værst

i den side, der vender mod marken fra sidste år" (J. Chr. Andersen-Lyngvad), og fra Lolland-Falster: „Angrebene, som sås i maj i næsten alle marker, fortsatte ind i juni og har ikke i mange år været så ondartede som i år. Pudring med DDT og Bladan synes at have haft god virkning" (H. H. Holme Hansen). På Grindsted-egnen (J. J. Jacobsen) menes billen at have været medvirkende årsag til væltning af roerne.

Den 24-plettede mariehøne (*Subcoccinella 24-punctata*). Angreb i enkelte bederoemarkers rapporteres fra Vejle-egnen (Vald. Ternvig) og fra Holstebro-egnen (A. Toft Andersen). I sidst nævnte tilfælde tales om betydelig skade.

Smældere (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida spp.*). I 11 beretninger skrives, at dette skadedyr ikke er iagttaget, i 9 om betydningsløse angreb, og kun i 2 om skader på bederoerne. Det berettes i disse: Nordøstfyn: „Skjoldbillen og dens larver har på visse lokaliteter været ret generende, og en bekæmpelse havde været på sin plads" (Helge Rasmussen), og Lolland-Falster: „I mange roemarkers har disse skadedyr mærket alle bladene med deres karakteristiske huller" (A. Christiansen).

Viklerlarver (*Cnephasia longana?*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Bedefluens larve har været at finde i næsten alle bederoemarkers. Af 82 beretninger er der kun 4, hvori det meldes, at angreb ikke er set. I 38 skrives om svage og i 40 om stærkere angreb. I en del tilfælde udtrykkes forundring over angrebets svage karakter på baggrund af det store antal æg, der er blevet lagt. Bekæmpelse er foretaget i stor udstrækning, og i de fleste tilfælde udtrykkes tilfredshed med resultaterne. Et udsnit af beretninger fra forskellige egne citeres: Sindal: „Her på egnen har der kun været ganske svage angreb. Derimod var jeg på Læsø 15.—20. juni, og jeg har aldrig set så stærke angreb. Æglægningen til 2. generation var i fuld gang, og bladenes underside var så tæt besat med æg, så det flygtigt kunne se ud, som om de var oversprøjet med kalk" (Martin Christensen). Thisted: „Roemarkerne har været angrebet meget stærkt, og enkelte har endog sprøjet 2 gange med parathion mod 1. generation" (G. Ejsing). Hobro: „Angrebet af bedefluer fik i år et mærkeligt forløb; det så sidst i maj måned ud til efter antal æg at domme at blive slemt, men det blev kun i enkelte tilfælde nødvendigt at sprøjte, og i øjeblikket kan der ikke i ret mange marker findes æg eller larver" (Poul Olsen). Østthimmerland: „Stærke angreb almindelige, dog noget varierende på de forskellige lokaliteter og ikke så alvorlige som oprindelig frygtet" (P. Pedersen). Morsø: „I første halvdel af juni var der bedefluangreb i næsten alle bederoemarkers på Mors. Angrebene ebber dog ud mod månedens slutning" (Engelhart Jensen). Vinderup: „Meget almindelige, enkelte har sprøjet med Bladan med

god virkning" (J. Rindom). Mariager: „I månedens begyndelse så det ud til, at vi skulle få det helt store angreb. Vi havde stille, tørt og varmt vejr, fluerne var altid på færde, og de havde fået lagt mange æg. Men heldigvis groede roerne så stærkt, at man de fleste steder kunne se på angrebet med sindsro. Kun få steder har man været nødsaget til at sprøjte. Bladan virker udmærket på larverne, de er døde kort tid efter sprøjtningen. Men få dage efter er der nogle igen af de æg, som ikke har været udklækket" (Chr. E. Lauridsen). Allingaabro: „Visse steder, hvor man ikke har sprøjtet, har vi haft næsten ødelæggende angreb" (N. Engvang Hansen). Kolind: „Meget stærke angreb overalt. Mange arealer er sprøjtet og flere burde være behandlet" (Ejv. Staunskjær). Ringkøbing-egnen: „Næsten ingen bekæmper bedefluen, men der har været adskillige angreb, hvor der burde have været foretaget bekæmpelse" (J. A. Jacobsen). Vejen-Brørup: „Stærke angreb i de fleste bederoer. 1000 cm³ Bladan pr. ha har haft særdeles god virkning" (K. Nielsen). Askov Forsøgsstation: „Angrebet har været af mindre betydning, takket være den gode virkning af bekæmpelsesmidlerne, der blev sprøjtet på bladene sidst i maj eller i begyndelsen af juni" (H. Agergaard). Rødding: „Meget almindelige og meget alvorlige angreb fra månedens begyndelse. Bekæmpelsen vanskeliggjordes af, at æglægningen fandt sted over en meget lang periode — vel henimod 3 uger. Iøvrigt var virkningen af sprøjtning med parathion udmærket. Ved månedens slutning er angrebet næsten helt ebbet ud" (Georg Nissen). Gram: „Første angreb satte ind de sidste dage i maj. 700—800 g 35 % parathion + 200 g svovlkalk har haft god virkning både på larver og æg" (A. Mortensen). Tofthund: „Angreb meget almindelige og de allerfleste steder så kraftige, at bekæmpelse blev nødvendig. Sprøjtning med parathionmidler har alle steder være meget effektiv, hvilket ikke mindst har kunnet konstateres, hvor man af en eller anden grund har undladt at sprøjte enkelte roerækker. I et tilfælde blev ved misforståelse kun sprøjtet med 300—400 cm³ parathion pr. ha. Udsprøjtet under begyndelse af regnvejr, men selv hvor sprøjtningen blev udført i regnvejr (nedbør ca. 10 mm fra kl. ca. 17), var det dagen efter kl. 10—11 ikke muligt at finde levende larver i planterne" (Jacob Have). Løgumkloster: „Meget stærke angreb på så godt som alle bederoemarken. Sprøjtning med parathion (1 liter pr. ha) har været effektiv" (Hans Jepsen). Vis Herred: „Der blev lagt voldsomt mange æg, men stærke angreb er udeblevet" (N. A. Drewsen). Nordfyn: „Mange marker har lidt hårdt af bedefluens angreb; der spørges om mulighed for bekæmpelse. Parathion har været forsøgt, men ingen tilfredsstillende virkning" (Knud Schested). Faaborg-egnen: „Det første larveangreb blev ikke så ondartet i al almindelighed. Enkelte har sprøjtet, og det hjalp omgående" (J. Lindegaard). Virumgaard: „I sidste uge af maj blev bedefluens æg fundet på næsten alle bederoer, og i første uge af juni fandtes larver overalt. Angrebet var ret kraftigt. Ved midten af måneden var praktisk taget alle larver forsvundet fra bladene. Den 26. juni blev der fundet nye æg på en del planter" (S. P. Lyngby). Jyderup: „Angreb i de fleste marker. Hvor angrebet har været værst, sprøjtedes med parathion. Virkningen god" (J. C. Tvergaard).

Kålroer, kål o. a. korsblomstrede.

Roeål (*Heterodera schachtii*). Se diverse skadedyr.

Kåltrhips (*Thrips angusticeps*). De stærke angreb, som satte ind i maj, har fortsat i juni; det ser ud til, at angrebene de fleste steder er ebbet ud eller har mistet deres betydning i månedens sidste halvdel. Om angrebene og foranstaltninger herimod skrives fra Sindal: „Kun et enkelt — men til gengæld meget ondartet angreb“ (Martin Christensen). Morsø: „Usædvanlig slem i år. Mange kålroemarker eller dele heraf var sat i stå i 14 dage til 3 uger som følge af angrebet. Sprøjtning med ca. 500 g 35 % parathion pr. ha har virket fortrinligt“ (Engelhart Jensen). Vinderup: „Angrebene holdt sig langt ind i juni, og flere måtte pudre med Bladan“ (J. Rindom). Holstebro: „Angreb af kåltrhips har været mere almindelige i år end sidste år, især på lerjorde, hvor radrenseren ikke har været anvendt flittigt nok. Pudring med Bladan har virket udmærket“ (A. Toft Andersen). Djursland og Mols: „Kåltrhips er konstateret i mange tilfælde, og der er set temmelig stærke angreb. Men der har i alle tilfælde været gode resultater med bekæmpelse ved sprøjtning med parathion. Kåltrhips har mange steder her på egnen større betydning end jordlopper som skadedyr“ (Karl S. Jørgensen). Malling: „Angrebene, der var meget slemme i maj, var vist i det væsentlige overstået inden månedens begyndelse takket være almindelig anvendelse af parathion“ (Harald Jensen). Århus Amt: „Angreb først i måneden. De først angrebne planter står en del i stampe og skyder nye blade. Ligner en del angreb af kruse-sygegalmyggen“ (B. Nørgaard). Hads Herred: „I begyndelsen af juni var angreb endnu meget almindelige. Mod slutningen af måneden er de forsvundet de fleste steder, men mange marker står med mærkelige, forvredne blade og vidner om et tidligere angreb“ (Arne Hansen). Horsens: „Der har i år været vedholdende og ret generende angreb“ (Aksel Nielsen). Vejle-egnen: „De alvorlige angreb har i ikke sprøjtede marker holdt sig langt hen på måneden“ (Vald. Ternvig). Rødding: „I modsætning til tidligere år har vi haft almindelige angreb — de fleste dog godartede, men der har også været stærke angreb imellem. I enkelte tilfælde er bekæmpelse gennemført ved sprøjtning“ (Georg Nissen). Sønderborg Amt: „Angreb almindelige. Der har med godt resultat været pudret med Bladanpudder“ (Erik Knudsen). Nordfyn: „Først i måneden fandtes enkelte angreb, dog kun i sent såede marker. Pudring med DDT 100 % virksomt“ (Knud Sehested). Haarby: „Angreb var almindelige og i enkelte tilfælde blev med held brugt Bladanpudder“ (Holger Pedersen). Kalundborg-egnen: „Den huserede meget længe, og så sent som omkring den 15. blev der pudret imod den. Nogle steder er roerne blevet mangetoppede af den“ (N. M. Nielsen). Jyderup: „Stærke angreb, særlig på de mest lerede og skarpe partier i markerne. Parathion anvendt med fint resultat“ (J. C. Tvergaard). Ringsted: „Usædvanlig mange og langvarige angreb i kålroer. God virkning efter parathionbehandling“ (J. Müller). Syd-sjælland: „Der har været meget udbredte angreb i kålroerne i år; men de er med held blevet bekæmpet med parathion“ (P. Grøntved). Møn: „Kåltrhips fandtes i alle marker og hemmede roerne meget i vækst i begyndelsen af

juni. Pudring med Bladan var meget virkningsfuldt. I slutningen af måneden bemærkedes ingen thrips" (S. Pedersen). Lolland-Falster: „Meget almindeligt, men sjældent ødelæggende" (H. H. Holme Hansen).

I 2 beretninger skrives desuden om angreb på *bederoer*, således fra Hjørring: „Adskillige angreb, selvfølgelig fortrinsvis i kålroer, men undertiden også i *bederoer*. I visse tilfælde er der sprøjtet med parathion og med omgående virkning" (H. Baltzer Nielsen), og fra Kolding: „Skadevirkningerne uden særlig betydning på nuværende tidspunkt, men der har været meget stærke angreb, og der har været enkelte angreb i *bederoer*, hvor afgrøden var gået tabt, hvis ikke der var sprøjtet med parathion" (O. Ruby).

Kåltægen (*Eurydema oleracea*). Fra Mariager skrives: „En enkelt turnipsmark har været stærkt angrebet af kåltæger, men Bladan var effektiv" (Chr. E. Lauridsen).

Smældere (*Agriotes* spp.). Se diverse skadedyr.

Jordlopper (*Phyllotreta* spp.). I de fleste rapporter gives udtryk for den aftagende betydning, som disse angreb normalt har på denne årstid, men der har dog en del steder endnu i juni været fare for ret alvorlige skader, og bekæmpelsen er blevet fortsat, hvor det skønnedes nødvendigt. I et par beretninger fra Sjælland (M. Greve, Roskilde-egnen og Stanley Jørgensen, Vestsjælland) skrives, at angrebene har været meget mildere end tidligere år. Om angrebene og bekæmpelsen citeres iøvrigt: Nibe: „Enkelte angreb i kålroerne er let bekæmpet med DDT" (G. Heltoft). Viborg: „Der findes stadig jordlopper i de fleste kålroemarkar" (O. Th. Nielsen). Århus: „I et par marker har man måttet sprøjte omkring 10. juni, 14 dage efter at roerne var udtyndet. Der kunne tælles op til 12—15 jordlopper på de mest medtagne roer" (H. H. Rasmussen). Århus Amt: „Almindelig udbredt. DDT og Bladan god virkning" (B. Nørgaard). Marskforsøgene Højer: „Mange jordlopper i kålroemarkerne i månedens løb, men ved pudring med Gesarol er angrebet holdt nede" (C. Nielsen). Vis Herred: „Mange kålroemarkar stærkt medtaget og enkelte er blevet omplojet. Bekæmpelse foretaget i stor udstrækning. Sprøjtning med Bladan har virket bedre end pudring med DDT" (N. A. Drewsen). Ringsted: „Meget almindelig i mange kålroemarkar. Angrebet fortsatte længere end sædvanligt" (J. Müller). Ørslev: „Der har flere steder vist sig stærke angreb selv på meget store planter (kålroer)" (Johs. Sørensen). Sydsjælland: „Angreb har været meget almindelige, men er overalt blevet bekæmpet med held (DDT og parathion)" (P. Grøntved). Bornholm: „Meget stærkt angreb, pudring og sprøjtning med DDT og Bladan flere gange" (A. Juel-Nielsen).

Skulpesnudebiller (*Ceutorhynchus assimilis*). Kun fra enkelte egne omtales skade af dette dyr. Fra Lolland-Falster skrives: „Sjældent har rapsen været så ødelagt af skulpesnudebiller som i år. Mange marker, særlig sentsåede og tynde, er helt lyse i toppen af ødelagte skulper" (H. H. Holme Hansen), og fra Nordsjælland: „Rapsmarker har gennemgående lidt stærkt efter snudebiller trods gentagne sprøjtninger eller pudringer" (Hartvig Larsen). I en del tilfælde nævnes skaderne sammen med omtale af kålgalmg-

gens ødelæggelser, og det er vanskeligt at bedømme, hvor stor en del af skylden der skal tillægges hvert af de 2 skadedyr.

Kålmøl (*Plutella maculipennis*). Der er kun iagttaget svage angreb enkelte steder, således på Mors (Engelhart Jensen), ved Kolding (O. Ruby) og ved Askov (H. Agergaard).

Viklerlarver (*Cnephasia longana?*). Se diverse skadedyr.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kålorme (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Fra Blangstedgaard skrives om den store kålsommerfugls larve: „Svagt angreb af 1. generations larve. Effektivt bekæmpet ved pudring af unge larver med DDT“ (J. Vittrup Christensen), og fra Virungaard (S. P. Lyngby) om svage angreb af kålorme på kålroer og raps.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). I kålroemarkerne er angrebene stærkt udbredte og i mange tilfælde af alvorlig karakter. Angrebets begyndelse er af 3 rapportører konstateret allerede i maj, af 12 i første, af 15 i midterste og af 5 i sidste trediedel af juni. Kun enkelte steder er der forsøgt bekæmpelse, men fra Ørum Sdl. skrives både om kemisk bekæmpelse og forebyggende foranstaltninger: „Her på egnen (sort sandjord) et frygtet skadedyr, og der er i år igen meget stærke angreb. De første symptomer sås sidst i maj. Inden pinse blev der med held sprøjtet med parathion (500 ccm / td.l.), så væsentlig standsning i væksten er undgået. Et nemt og meget effektivt forebyggende middel mod angreb er følgende: Der sås f. eks. 4 rækker kålroer i skellet til sidste års kålroemark, dernæst ca. 20 rækker bederoer, — og den øvrige kålroemark går næsten helt fri af angrebet, idet de ca. 4 rækker ved skellet synes at holde på myggene i hele æglægningsperioden. De almindeligt brugte ca. 20 rækker bederoer i kålroemarken kan ikke standse myggene“ (Kai Skriver). Det fremgår tydeligt af beretningerne, at Nordjylland er værst plaget. Herfra bringes nogle udtalelser: Hjørring: „Stærke angreb overalt, så det kan blive en alvorlig sag i år. De første symptomer viste sig omkring midten af måneden, men var først almindelig fra 20.—24. juni“ (H. Baltzer Nielsen). Sydthy og Thyholm: „Allerede i første trediedel af måneden sås angreb i enkelte marker, siden er der konstateret angreb i mange marker, også enkelte stærke angreb“ (K. Hougaard). Lemvig-egnen: „Af usædvanlig styrke og omfang“ (P. Dalgaard Frandsen). Morsø: „Usædvanlig slemt i år. Første symptomer sås allerede i begyndelsen af juni. Ofte 30—40 % angrebne planter“ (Engelhart Jensen). Aalborg: „Der er usædvanlig mange angreb af krusesygegalmyg. De første krusede blade kunne findes allerførst i måneden. I mange marker har en meget stor del af planterne krusede hjerteblade, men tilsyneladende er roerne ved at vokse fra angrebet“ (J. Esp Sørensen). Vesthimmerland: „De første angreb sås omkring 5. juni. Krusesygen truer nu mange marker med ødelæggelse. Marker med over 25 % angrebne planter er ikke ualmindeligt, og i adskillige marker er angrebet langt mere udbredt“ (S. A. Ladefoged). Sydvesthimmerland: „Fra midten af måne-

den eller lidt før sås stærk krusning af kålroebladene. Meget stærkere end sædvanligt i juni. Mange steder var det tydeligt, at angrebet var værst nærmest forrige års kålroemark" (J. Tarp). Ramsing: „Findes nu i alle kålroemark" i Salling" (B. Eriksen). Viborg: „Der er marker, som er angrebet op til næsten 100 %. De første symptomer sås først i juni" (Jens Dollerup). Ulstrup: „Uhyre almindelig. Roerne sættes noget i væksten, og anlæg til flertoppethed udvikles. Bangholm dog næppe mere angrebet end wilhelmsburger. På trods af stærke angreb sidste forsommer blev høsten af kålroer alligevel tilfredsstillende de fleste steder" (H. P. Nielsen). Østthimmerland: „I mange marker 70—85 % stærkt angrebne planter. Første symptomer: 20.—25. maj" (P. Pedersen). Grenaa-egnen: „Der er egnsvis tidlige og stærke angreb, som svækker kålroerne stærkt. Sådanne steder er bestanden endnu åben, medens ikke angrebne marker forlængst har lukket rækkerne" (Chr. Sloth). Århus: „Ret stærke angreb i alle kålroemark. Det lader dog til, at roerne vokser nogenlunde fra angrebene" (H. H. Rasmussen).

Også i kålen har der vist sig angreb. Der meldes i mange tilfælde om almindelige, svage angreb og i nogle tilfælde om stærke angreb. Fra Thisted skrives: „Ligesom sidste år er der i år meget stærke angreb. Kålroerne er de fleste steder stærkt angrebet, og kålen er ødelagt mange steder. Angrebet har været tidligt i år i forhold til planternes udvikling. Folk har af og til fået „blinde kål" hos gartnerne" (G. Ejsing), fra Vestthimmerland: „Alvorlige angreb først i juni" (F. Knoblauch), fra Syd- og Midtjylland: „Et enkelt og meget ondartet angreb og enkelte svagere. „Hjerteløshed" p.g.a. klimaforhold går ofte for galmygangreb" (Lars Hansen), og fra Roskilde-egnen: „Mange er blevet skuffet over, at de indkøbte overvintrede blomkål ikke er i stand til at sætte hoveder p.g.a. angrebet. Desværre ser det ud til, at det vil gå vinterkålen ligeså" (G. Mayntzhusen). Svage til middelstærke angreb angives at være almindeligt forekommende på Esbjerg-Vardeegnen (M. Sørensen), i Nordsjælland (W. Norrie), på Holbæk-egnen (Henrik Nielsen), på Præstø-egnen (H. J. Rasmussen) og i Københavns Omegn (Alfred Rasmussen).

Kålgalm y g g e n (*Dasyneura brassicae*). Fra så godt som alle de egne, hvor der dyrkes raps, lyder klager over de voldsomme ødelæggelser, kålgalmmyggens larver forårsager. Mange steder er der forsøgt bekæmpelse med forskellige midler, men virkningen har oftest været utilstrækkelig. Af beretningerne citeres: Bjerringbro: „Der er ikke mange rapsmarker på egnen, men det synes som om, angrebene er stærkest, hvor der har været dyrket vinter-raps i nærheden året forud. I flere tilfælde er bedømt et angreb på op imod halvdelen af skulperne" (B. R. Bentholt). Ødum Forsogsstation: „Vinter-rapsen er meget stærkt mærket af galmyggens larver. De findes antagelig i mindst 40 % af skulperne" (Kr. G. Jensen). Grenaa-egnen: „Skønt rapsmarkerne er pudret omhyggeligt, er angreb af kålgalmmyg meget almindelige" (Chr. Sloth). Løgumkloster: „På de få rapsmarker, der er her i området, har der været stærke angreb, og mange skulper er ødelagt" (Hans Jepsen). Faaborg-egnen: „Turnipsfrø- og rapsmarker er meget medtagne af angreb af glimmerbøsser, skulpesnudebiller og kålgalmmyggens larver. Skulperne gulner og trev-

ler op" (J. Lindegaard). Roskilde-egnen: „Har gjort stor skade i de fleste rapsmarker" (M. Greve). Jyderup: „Meget stærke angreb. Alle rapsmarker meget beskadigede. Særlig slemt er det gået ud over de tyndeste marker. Bekæmpelse prøves på mange måder. Resultatet meget skuffende. Mon ikke angrebene af disse skadedyr vil sætte stop for rapsdyrkningen fremover?" (J. C. Tvergaard). Vestsjælland: „Angrebene har været særdeles ondartede i raps" (Stanley Jørgensen). Ringsted: „Ualmindelig mange og tidlige angreb i raps trods gentagne pudringer i blomstringstiden. I mange unge skulper fandtes kun larver af kålgalmug. Ingen skulpesnudebillelarver" (J. Müller). Skælskør-egnen: „I nogle rapsmarker har der været meget stærke angreb, endvidere har der været iagttaget angreb i turnips- og kålroe- og rapsmarker" (Viggo Sørensen). Sydsjælland: „Meget ondartede i rapsmarkerne i år" (P. Grøntved). Møn: „Kålgalmuggen har anrettet stor skade i rapsmarkerne trods ihærdig pudring. Det ser ud som om, æglægningen har fundet sted imellem Bladan- og Pytochan-pudringen" (S. Pedersen).

Kålfluelarver (*Chortophila brassicae*). Angreb er set i næsten alle landets egne, det er dog kun få steder, skaderne er af alvorlig karakter. I nogle beretninger omtales skader af den lille kålflue (*Ch. brassicae*) og den store kålflue (*Ch. floralis*) tilsyneladende i flæng. Der skal derfor gøres opmærksom på, at angrebene i maj—juni skyldes den lille kålflue, medens de sene angreb, som i de sidste år har hærget i Jylland, ganske overvejende forårsages af den store kålflue.

Om angrebene i kålroer skrives fra Tylstrup: „Der er odelagt enkelte roer efter udtynding, men angrebet af den tidlige art er ikke nær så slemt som i 1953" (Aage Bach). Mariager: „Der er en del angreb — jeg går ud fra af den lille kålflue — der bliver grimme spring i marken, og afgrøden kommer til at se noget ujævn ud, men angrebet er ikke sådan, at der er grund til at gøre noget alvorligt ved det" (Chr. E. Lauridsen). Viborg: „Der vælter roer i mange marker på grund af larver, men ikke i nær så stor udstrækning som i fjor" (Jens Døllerup). Ringkøbing-egnen: „Der begynder at indløbe klager over larverne i kålroerne" (J. A. Jacobsen). Borris: „Findes i alle marker. Ikke så slemt som sidste år" (A. Madsen). Vejle Vestereg. „Blå- og rød-bladede kålroer ret almindelige, som følge af angreb af kålfluen. Kålroe-arealet er ellers meget indskrænket på egnen. Det er et almindeligt samtale-emne, at det går ikke at avle kålroer mere. Men vi må vente og se, når den store æglægning begynder" (Arne Anthonson). Lolland-Falster: „Hist og her ondartede angreb" (H. H. Holme Hansen).

I kål har der stedvis været stærke angreb, således berettes fra Blangstedgaard: „Ret stærkt angreb i hvidkål. Efter 2 gange vanding med 0,1 % sublimat stadig levende larver" (J. Vittrup Christensen), og fra Esbjerg-Varde: „Ser ud til at være ondartet i år, der meldes jo også om det fra kålroe-markerne i øjeblikket. Rødkålen går også med" (Martin Sørensen). Også fra Faaborg (P. Laursen) meldes om stærke angreb på kål. Almindelige, men moderate angreb omtales fra Hjørring (Frode Olesen), Allingåbro (N. Engvang Hansen), Ikast (Johs. Nielsen), Vestjylland (H. Dixen), Esbjerg (A. Thuesen), Gram (Wisti Raae), Nordsjælland (W. Norrie), Roskilde (G. Mayntzhusen)

og Holbæk (Henrik Nielsen). Fra Fyn skrives: „Temmelig almindelig. Iagttagelser viser, at Lindasect virker med 100 %“ (Erland Jørgensen).

Kartofler.

Kartoffelål (*Heterodera rostochiensis*). Skadedyret er som bekendt uhyre udbredt i byhaverne, men der er kun indløbet een meddelelse, som omtaler et svagt angreb i en kolonihave ved Otterup (Knud Sehested).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Coloradobillen (*Leptinotarsa decemlineata*). I modsætning til tidligere år har der i år allerede i juni været en stærk invasion af coloradobiller sydfra. I de sønderjydske amter samt i Ribe og Vejle amter er der fra d. 8. juni til månedens slutning fundet 56 biller fordelt på 36 lokaliteter. Til sammenligning kan nævnes, at samtlige fund fra 1949 til 1953 omfatter 32 lokaliteter. Ekstraordinære bekæmpelsesforanstaltninger er blevet iværksat.

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Se diverse skadedyr.

Skadedyr på havebrugsplanter.

Frugtræer og frugtbuske.

Bladlus (*Aphididae*) på frugtræerne. Flertallet af indberetninger melder om stærke angreb på æble og ganske særlig på blomme. Den sidste tids vejrforhold har dog oftest hemmet angrebene udvikling, således at de har været lettere at bekæmpe. Fra Hjørring Amt: „Bladlusene har langsomt bredt sig i juni, og selv efter den megen regn har der kunnet opstå nye kolonier. Får vi tørt og varmt vejr nu, bliver der mange af dem“ (Frode Olesen). Thisted: „I varmeperioden blev der stærkt angreb de fleste steder, men angrebene synes nu at være under kontrol de fleste steder“ (G. Ejsing). Salling-Fjends: „I de varme dage formerede lusene sig kolossalt — men efter regnen og kulden i de sidste dage er de fleste lus gået til, og angrebet foreløbig standset“ (A. Herborg Nielsen). Vestjylland: „Navnlig blommer er stærkt angrebet“ (H. Dixen). Esbjerg-Varde: „Værst på blomme og sødkirsebær. Vejret har ikke begunstiget lusene i den senere tid“ (Martin Sørensen). Horsens: „En kort overgang meget hårde angreb — mod slutningen af måneden betydelig svagere“ (Chr. A. Nørholm). Århus-egnen „Næsten alle vegne er de tidligere stærke angreb under kontrol, selvom der stadig kommer nye angreb fra tilflyvende lus“ (Ejnar Larsen). Jellinge: „Blommebladlusene er særlig slemme, i æbler er angrebene mere spredte. På pære kan også forekomme angreb“ (K. M. Hove). Jylland-Fyn: „Stærke og middelstærke angreb er almindelige, særlig i planteskoler, hvor bladlus p. t. er meget generende på æble, blomme og kirsebær (ikke pære) trods sprøjtning med parathion. Derimod har Systox vist sig effektivt, men behandlingen har måttet gentages for at

holde lusene nede" (K. Lystlund). Københavns Omegn: „På æble, pære og kirsebær har det ikke været så slemt, men på blommetræer har angrebet været af en ganske overvældende art, her synes Reine Claude at være værst medtaget" (Alfred Rasmussen).

Bladlus (*Aphididae*) på frugtbuske. Solbærbladlusen (*Rhopalosiphum ribis*) og ribsbladlusen (*Cryptomyzus ribis*) optrådte ofte i stort antal, medens stikkelsbærlusen (*Aphis grossulariae*) gjorde sig mindre bemærket. Fra Esbjerg-Varde: „Overordentlig stærke angreb på solbærrerne, svagere på ribs og svagest på stikkelsbær" (Martin Sørensen). Thisted: „Stærkt angreb på solbær" (G. Ejsing). Jylland-Fyn: „Især solbærbuske er i år overalt ret medtagne af bladlus. Sjældnere på ribs, og ikke set på stikkelsbær" (K. Lystlund). Uggeløse: „Især solbær har lidt — og lider — stærkt under luseangreb, men ribsene befinder sig heller ikke vel. Stikkelsbærrerne lader ikke til at være så angrebne" (W. Norrie). Københavns Omegn: „På ribs og solbær er set meget ondartede angreb af hver sin art. På solbær har det mange steder i forbindelse med tørken bevirket, at bærrerne er faldet af" (Alfred Rasmussen).

Blodlusen (*Eriosoma lanigerum*). Af de 21 indkomne beretninger omtaler kun de 7 angreb, der karakteriseres som svage og lidet fremskredne.

Gåsebiller (*Phyllopertha horticola*). Se diverse skadedyr.

Blommehveps (*Hoplocampa fulvicornis*). 1 beretning melder, at angreb ikke er set, i 10 skrives om svage — middelstærke, og i 7 om stærke angreb. Fra Vestjylland: „Stærke angreb mange steder, hvor man ikke har fået sprøjtet" (H. Dixen). Thisted: „Blommehvepsen har arbejdet stærkt de fleste steder, men om det bliver til andet end en passende udtynding af frugterne vides ikke" (G. Ejsing). Horsens: „Ofte meget hårdt angreb" (Chr. A. Nørholm). Fyn: „Angrebene temmelig stærke, hvor der ikke er sprøjtet. Har i år også angrebet myrobalan i et omfang, som man ikke tidligere har set" (Erland Jørgensen). Slagelse: „Voldsomme angreb, hvor der ikke er anvendt bekæmpelsesmidler på faldende blomst. Ved rettidig sprøjtning har den været uden betydning" (Chr. O. Tofterup). Uggeløse: „I år har jeg haft et ret stærkt angreb af dette væsen. På Victoria er det ikke stærkt nok til, at vi kan undgå udtynding, mens det på nogle Reine Clauder er lige kraftigt nok" (W. Norrie).

Æblehveps (*Hoplocampa testudinea*). Kun 3 indberetninger omtaler stærke angreb, medens 10 karakteriserer angrebene som svage eller middelstærke. 2 rapporter melder, at angreb ikke er set. Esbjerg-Varde: „Måske kun gavnlig udtynding i de fleste tilfælde" (Martin Sørensen). Horsens: „Under tiden hårde angreb" (Chr. A. Nørholm). Kolding: „Hvor der er sprøjtet på det rette tidspunkt efter blomstring, er æblehvepsen uden betydning" (Erik Lind). Fyn: „Angrebet har sine steder været temmelig stærkt, men ellers har det de fleste steder kun betydet en gavnlig udtynding af frugten, da frugtsætningen er ualmindelig god de fleste steder" (Erland Jørgensen). Slagelse: „Ses almindeligt, hvor der ikke har været sprøjtet straks på faldende blomst" (Chr. O. Tofterup). Uggeløse: „Hvepsen har været her, men dens angreb har næppe større økonomisk betydning" (W. Norrie).

Pærehveps (*Hoplocampa brevis*). 9 beretninger melder, at angreb ikke er set, 4 omtaler svage — middelstærke, og i 2 karakteriseres angrebene som stærke. Fra Thisted skrives: „Pærehvepsen er mere almindelig heroppe end æblehvepsen“ (G. Ejning). Fra Slagelse: „Hvor der ikke har været sprøjtet straks efter faldende blomst, har der været stærke angreb“ (Chr. O. Tofterup).

Stikkelsbærhvepsen (*Pteronus ribesii*). Kun i 3 indberetninger omtales stærke angreb. 4 rapporter melder, at angreb ikke er set, medens de øvrige 13 karakteriserer angrebene som svage til middelstærke.

Uglelarver (*Taeniocampa incerta* og *T. stabilis*). Disse grønne uglelarver har enkelte steder gjort skade på æbler, hvor der på frugterne ses gnav i lighed med det, gåsebiller forårsager. Såvel i Jylland som på Fyn og Lolland er dette angreb set.

Penselspinderen (*Orgyia antiqua*). I en indberetning skrives: „Er i planteskoler på Fyn set optræde enkelte steder i stort antal. Bladene på unge æbletræer var opædt helt til bladstilken på flere områder i kulturerne“ (K. Lystlund).

Pæregalmuggen (*Contarinia pyrivora*). 10 indberettere melder, at angreb ikke er set, og kun i to omtales stærkere angreb. Fra Slagelse: „Har i enkelte tilfælde reduceret ansætningen betydelig, hvor der ikke anvendes giftsprøjtning i forsommeren“ (Chr. O. Tofterup). Fra Københavns Omegn: „Mange træer er så hårdt angrebne, at de fleste pærer er faldet af, nogle sidder sorte på træerne, særlig slemt har det været på Clapps Favorite og Dobbel Philip“ (Alfred Rasmussen).

Frugttræspindemiddelen (*Paratetranychus pilosus*). 15 indberettere karakteriserer angrebene som svage eller middelstærke, medens kun 5 rapporter omtaler stærke angreb. Fra Jellinge skrives: „Rød Ananas angribes, medens andre sorter i samme have går ram forbi“ (K. M. Hove). Thisted: „Der har været optræk til et stærkt angreb, men det er i regelen slået ned med parathion — og måske af det kølige og regnfulde vejr“ (G. Ejning). Slagelse: „Virkningen af DNOC-olier og karbolineer har ofte været for ringe, da det kølige vejr mellem sprøjtning og æglægning har forringet virkningen. Gode resultater ved anvendelse af parathion på nyklækkede mider. Systemiske gifte fortræffelige, og det samme synes at gælde PCPCBS-midler“ (Chr. O. Tofterup).

Køkkenurter.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Det meddeles, at angreb er stærke i Hjørring Amt (Frode Olesen) og almindelig udbredt i Vesthimmerland (F. Knoblauch). Endvidere foreligger der 4 indberetninger om svage angreb i Jylland. Fra Blangstedgaard (J. Vittrup Christensen) skrives om ret stærke angreb, og fra Stevns-Fakse-egnen (Philip Helt) om stærkere angreb end sædvanlig. I Nordvestsjælland er angreb konstateret, herom berettes: „Ikke før almindelig på Lammefjorden, men den stigende interesse for dyrkning af

gulerodder har medført, at der nu er kommet en del angreb, som vi bekæmper med 500 g 35 % parathion pr. td. l." (H. Jensen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Aspargesbilleren (*Crioceris asparagi*). Fra aspargesdistrikterne på Lammefjorden skrives om dette skadedyr: „Ret stærke angreb på nysæede og lige udplantede arealer. 500 g parathion til 1 td. l. virker udmærket“ (H. Jensen).

Hindbærsnudebilleren (*Anthonomus rubi*). Der er indløbet forbausende få beretninger om stærke angreb på jordbær. Flertallet af rapporter karakteriserer angrebene som svage eller melder, at angreb overhovedet ikke er set. Fra Hjørring Amt skrives: „Dette angreb er altid meget varierende fra have til have. Pudring virker noget uens — antagelig p.g.a. de forskellige tidspunkter“ (Frode Olesen). Thisted: „Træffes de fleste steder, men sjældent stærke angreb“ (G. Ejsing). Vesthimmerland: „I år kun ubetydelige angreb i jordbær“ (F. Knoblauch). Esbjerg-Varde: „Har vistnok ikke gjort sig meget bemærket i år. Der er dog set enkelte meget stærke angreb“ (Martin Sørensen). Viborg Amt: „Ikke set helt store angreb i år — dog enkelte middelstærke og mange småangreb — også hvor der er pudret 2 gange i knop, har jeg fundet lidt angreb. Angrebene styrke meget forskellig inden for området“ (Eli Fog-Petersen). Jylland: „Rigtig mange i år“ (Arne Sørensen). Fyn: „Har i år været ret godartet“ (Erland Jørgensen). Holbæk Amt: „Mærkelig uden betydning i år“ (Henrik Nielsen).

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus spp.*) Fra Stevns og Fakse-egnen skrives: „Øresnudebillerne har været meget slemme ved jordbærrene i år. Mange stykker har været helt ødelagt, fordi larverne har gnavet rødderne af planterne, og kun få stykker er helt fri for angreb“ (Philip Helt).

Jordbærvikleren (*Acalla comariana*). På Blangstedgaard er set stærke angreb i sorten Dybdahl. Bekæmpelse foretaget med 0,2 % nikotin (J. Vittrup Christensen).

Sellerifluen (*Acidia heraclei*). Fra Spangsbjerg Forsøgsstation (Axel Thuesen) berettes om stærke angreb af dette insekt.

Gulerodsfluen (*Psila rosae*). Der har ifølge indberetningerne ikke vist sig alvorlige angreb af gulerodsfluens larve endnu; i 9 tilfælde omtales sjældne og svage angreb, medens der i 5 skrives om almindeligt udbredte svage til moderate angreb. Fra Esbjerg-Varde meddeles: „Er vistnok ikke meget fremtrædende i år“ (Martin Sørensen), og fra Stevns-Fakse-egnen: „Er meget sent på færde i år. Det første angreb så jeg en af de sidste dage i måneden. Siden har jeg set nogle få angreb“ (Philip Helt). I 3 rapporter skrives om bekæmpelsesforanstaltninger. Thisted: „Ikke hørt om skader. Regelmæssige sprøjtninger med parathion viste sig sidste år at kunne bekæmpe fluerne med 100 % virkning“ (G. Ejsing). Salling-Fjends: „Folk får efterhånden lært at bekæmpe fluen med held — Bladan er mest anvendt“ (A.

Herborg Nielsen). Vejle Vesteregn: „Der er set gode resultater m.h.t. bekæmpelse med sprøjtning eller vanding med Midol X eller Idosect Special, når planterne har skiftet blade“ (N. P. Jensen).

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). I 2 indberetninger skrives, at angreb ikke er set, i 8 om enkelte middelstærke og i 11 om almindeligt forekommende angreb af forskellig styrke. Af sidstnævnte gruppe citeres: Nordjylland: „Knap så voldsomt som de to sidste år“ (A. S. Lundstein). Vesthimmerland: „I skalotter kraftige angreb, stikløg svage, såløg middelkraftige. Bejdsning med chlordan: ingen angreb“ (F. Knoblauch). Viborg Amt: „Almindeligt i småhaver, dog kun i enkelte tilfælde ondartet i forsømte haver“ (Eli Fog-Petersen). Vestjylland: „Kun få rigtig stærke angreb“ (H. Dixen). Midtjylland: „I løgmarker, men kun på sandjord, er løgfluen ofte almindelig, dog ikke ondartet“ (K. Lystlund). Esbjerg-Varde: „Der er ikke set virkelig stærke angreb, men mange svage“ (Martin Sørensen). Sønderjylland: „Uha! — men vanding med parathionmidler i tide beskytter godt“ (Wisti Raae). Holbæk Amt: „Ualmindelig almindeligt i både have og erhverv i år“ (Henrik Nielsen). Stevn-Fakse-egnen: „Der er vel nok angreb af løgfluen lidt flere steder, end der plejer at være. Jeg har ingen steder set stærke angreb, men nogle steder var der dog en del angrebne planter. Der er ingen forskel på angrebet i skalotter og kepaløg“ (Philip Helt).

Prydplanter.

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Se diverse skadedyr.

Bladhvepselarver (*Eriocampoides aethiops?*). Fra Viborg Amt (Eli Fog-Petersen) tales om hærgninger af roser på kirkegårde og i haver, også fra Holbæk Amt (Henrik Nielsen) skrives om angreb af bladhvepselarver på roser.

Rosenboreren (*Ardis bipunctata*). Ligeledes fra Viborg Amt (Eli Fog-Petersen) meldes om angreb; der skrives: „I en forsømt have var 95 % af knopperne angrebet“.

Rosen-syhvepsen (*Hylotoma rosae*). Svage angreb konstateret i Viborg Amt (Eli Fog-Petersen).

Snareorme (*Hyponomeuta padellus*). Herom skriver Jørgen Mosegaard: „De sædvanlige triste syn af afribbede hække og prydbuske er ikke sjældnere i år“.

Diverse skadedyr.

Roeål (*Heterodera schachtii*). 8 beretninger melder, at angreb ikke er set på bederoer eller korsblomstrede, medens 8 omtaler angreb af varierende styrke og omfang. Fra Mols skrives: „Der findes ret udbredte angreb på egnen, særligt på Helgenæs, hvor enkelte kålroemarker og adskillige bede-

roemarker har lidt så alvorlig skade, at der næsten er tale om misvækst" (Jørgen Nielsen). Århus: „Et par meget stærke angreb" (B. Nørgaard). Vestfyn: „Enten breder roeålen sig en hel del — eller også er det os, der ser den flere steder" (Bent Kjærbøll). Haarby: „Roeål har vist sig i et par enkelte marker, hvor der dyrkes roer hvert andet år (bygroer)" (Holger Pedersen). Kerteminde-egnen: „Enkelt stærkt angreb i en mark, hvor der har været dyrket bederoer og kål flere år i træk" (J. Chr. Baun). Lolland-Falster: „Hidtil kun påvist eet angreb" (H. H. Holme Hansen). Gørlev: „Et enkelt stærkt angreb på sukkerroer ved Gørlev på løs, muldrig jord. På den lidt fastere jord i skiftet var angrebet af ringe betydning" (N. M. Nielsen). Lammefjorden: „Ret stærke angreb på bederoer, selv på en mark, hvor der næppe har været bederoer før, derimod asparges og spinat samt en del ukrudtsplanter som melder og pileurter" (H. Jensen).

Oldenborrer (*Melolontha melolontha* og *M. hippocastani*). I 25 indberetninger meddeles, at angreb ikke er set, medens 7 beretter om spredte, svage angreb af larverne oftest i jordbær. I ingen tilfælde nævnes alvorlige skader.

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Angreb er set på æbler, hindbær og roser. I de fleste beretninger betegnes skaderne som betydningsløse, men der er også tilfælde af alvorligere art, således fra Fyn: „Gåsebillerne har i år optrådt i større tal, end de har gjort i de sidste 10 år, og angrebet på æbletræer har omfattet bladene samt de flade gnav på mange frugter" (Erland Jørgensen). Fra andre egne skrives om mere moderate angreb: Viborg Amt: „Ikke så slemt som i fjor her. Æbler gnavet hist og her, ret alvorligt, og i hindbærrene er de også set" (Eli Fog-Petersen). Vestjylland: „Kun et enkelt sted er set alvorlig skade — på æble" (H. Dixon). Jylland: „Sjælden så meget, at man har fundet det umagen værd at bekæmpe den i år" (Arne Sørensen). Kolding: „Gåsebillens gnav på frugterne ses almindeligt i år" (Erik Lind). Sønderjylland: „Allerførst i måneden og kun lidt, især i hindbær o.l." (Wisti Raae). Uggeløse: „Der er en del skade at notere, især på æble" (W. Norrie). Nordvestsjælland: „Har hist og her gjort en del fortræd. Af hensyn til rødt spind bør man ikke for ofte anvende DDT" (E. Agger). Slagelse: „Mange æbler er begnavede udefra, og gåsebillerne har i reglen fået skylden. Den er hyppigt iagttaget på lettere jorde" (Chr. O. Tofte-rup).

Smælderlarver (*Agriotes* spp.). I 25 af de indkomne beretninger skrives om betydningsløse eller ingen angreb, medens 13 melder om stærkere angreb. Sidstnævnte kommer overvejende fra Jylland, hvorfra vi citerer: Thisted: „Har mange steder anrettet betydelig skade. I en kolonihaveafdeling, der blev oprettet sidste år (tidligere græsmark) har smælderne næsten raseret alt. Selv skalotteløg har de ødelagt. Man har kunnet finde 7—8 larver i en stor del af planterne, i reglen i selskab med tusindben" (G. Ejsing). Vesthimmerland: „Alvorligt angreb i hvidkålsmark efter bygafgrøde" (F. Knoblauch). Mariager: „En hel del kornafgrøder er alt for tynde p.g.a. larver-

nes virksomhed i foråret. Lindanmidler virker forebyggende. Hvor man ikke har behandlet kornet, men sået tykt og givet godt med salpeter, bliver der alligevel en hæderlig afgrøde" (Chr. E. Lauridsen). Ikast-Bording: „Ret slemt mange steder" (Johs. Nielsen). Mols: „Kun enkelte korn- og roemark har lidt nævneværdig skade" (Jørgen Nielsen). Vestjylland: „Forekommer ofte i nye haver" (H. Dixen). Vejle Vesteregn: „Først på måneden set ret alvorlige angreb, særligt 2 år efter græs" (Arne Anthonsen). Grindsted: „Der er fundet enkelte angreb af smælderlarver i bederoemark, hvor der ved enkelte planter kunne findes op til 10 smælderlarver, men disse tilfælde er undtagelser" (J. J. Jakobsen). Esbjerg-Varde: „Som sædvanlig tales der en del om dette i kolonihaver. I landbohaver praktisk taget aldrig" (Martin Sørensen). Gram: „Nærmest kun nyindtaget græsjord — her hjælper parathion-midlerne også" (Wisti Raae). I 2 tilfælde berettes om skade på majs, således fra Århus: „Ved stærke angreb af smælderlarver kan også majsen lide under det. Jeg har talt op til 4—5 smælderlarver på majsplanter, der var tydeligt svækket af angrebet" (H. H. Rasmussen), og fra Virumgaard: „E enkelte steder er der fundet angreb af smælderlarver. Det har især været tilfældet i majsen, hvor enkelte planter er ødelagt" (S. P. Lyngby). Fra Bornholm omtales angreb og bekæmpelsesforsøg: „Angreb på korn. Lindanmidler har i forsøg vist nogen virkning" (A. Juel-Nielsen).

Viklerlarver (*Cnephasia longana*?). Sidste år optrådte viklerlarver som skadedyr på bederoer. Som omtalt i månedsoversigten for oktober 1953 drejede det sig om ovennævnte art. Igen i år har der været angreb i bederoer og tillige i kælroer. Larverne har ikke kunnet artsbestemmes med sikkerhed, og det kan derfor ikke fastslås, om det er samme art, der er fundet i år, før klækning har fundet sted.

Der er kun modtaget een beretning om angreb på bederoer, denne er fra Vesthimmerland og lyder: „I bederoerne har i år optrådt en viklerlarve i praktisk taget hver eneste mark. Ofte ruller de blade sammen, hvorpå larven sidder. Omend den skade, larverne har forårsaget, ikke har fået noget stort omfang, bør den dog nævnes, og en del landmænd har på grund af dette angreb set deres fordel ved at sprøjte med parathionmidler — forøvrigt med godt resultat" (S. A. Ladefoged). Angrebet har dog haft ret stor udbredelse, idet der i månedens løb er besvaret 18 forespørgsler om disse dyr på bederoer og 4 på kælroer. Af disse forespørgsler er 14 fra Jylland fordelt på strækningen fra Nibe til Aabenraa og med tilfælde både i Øst- og Vestjylland, 4 er fra Fyn, 2 fra Sjælland, 1 fra Møn og 1 fra Lolland.

Kartoffelboreren (*Hydroecia micacea*). Der har adskillige steder været angreb af dette dyr i bederoer og kartofler, og et enkelt sted er angreb i rabarber konstateret. Om skader i bederoer skrives fra Nibe: „I en mindre bederoemark har kartoffelboreren ødelagt 30—40 % af planterne. Roerne var blyantstykke, da de blev udhulede og ødelagte" (G. Heltoft), og fra Møn: „I mange bederoemark er konstateret angreb af kartoffelboreren. Angrebene ses stærkest ud imod randen af markerne. Der er ikke tale om skade af stor økonomisk betydning, men jeg har aldrig tidligere set en lig-

nende skade" (S. Pedersen). Der er desuden besvaret 8 forespørgsler om samme emne, hvoraf 1 er fra Nordjylland, 1 fra Fyn, 1 fra Sjælland, 1 fra Møn og 4 fra Lolland.

Angreb på kartofler rapporteres fra Ørslev (Midsjælland): „Kartofler har enkelte steder været angrebet af kartoffelboreren, der ellers almindeligvis ikke observeres her. Bekæmpelse er ikke forsøgt" (Johs. Sørensen). Endvidere er der om angreb på kartofler modtaget 2 forespørgsler fra Sjælland og 1 fra Fejø.

Knoporme (Agrotis segetum). Af 25 modtagne beretninger er der kun 7, hvori angreb omtales og heraf kun 4, som synes at have nogen betydning. Fra Salling nævnes angreb på bederoer. I Vestjylland (H. Dixen) er kål blevet beskadiget, og på Vejle Vesteregn (N. P. Jensen) er der set angreb på kartofler efter mangeårigt græs.

Stankelben (Tipula paludosa). Der er modtaget 23 indberetninger om disse skadedyr, men i langt de fleste skrives om udeblevne eller ubetydelige angreb. Kun i følgende beretninger omtales mere betydende angreb: Mariager: „Har kun været præsenteret for eet angrebet stykke" (Chr. E. Lauridsen), Vejle Vesteregn: „Angreb set i 2 års græs hen i juni måned" (Arne Anthonsen), og Hvalsø: „Kun set et svagere angreb på oppløjet, gammel græseng. Bekæmpet med giftklid" (M. Greve).

P. Bovien og Jørgen Jørgensen.

